

6. februar 2007

JOBVÆKST FORDELT PÅ BRANCHER

Der har været fremgang i dansk økonomi de sidste små tre år, hvilket har medført en rekordhøj beskæftigelse. Samlet set har beskæftigelsen været faldende indenfor industri, mens den har været kraftigt stigende indenfor service og bygge og anlæg. Den seneste tendens peger mod uændret industribeskæftigelse, stadig stor stigning i servicebeskæftigelse og knap så stor stigning i bygge- og anlægsbeskæftigelsen.

Der har længe været beskæftigelsesfald i industrien. Industrien har samlet set mistet godt 19.000 arbejdspladser, siden opsvinget startede i slutningen af 2003. Industrien er opdelt i 36 underbrancher, hvoraf der har været fremgang i de ni og tilbagegang i 27 brancher. Slagterier er den branche, der har oplevet det største absolutte fald, og medicinsk udstyr mv. har haft den største absolutte fremgang i beskæftigelsen de sidste tre år. Udviklingen det seneste halve år peger dog mod en mindre negativ beskæftigelsestendens i industrien i dag i forhold til for nogle år siden.

De sidste tre år har der været en beskæftigelsesfremgang indenfor service på 60.000 personer, hvilket har betydet en rekordhøj beskæftigelse. Service består af 42 brancher, hvor der siden opsvinget startede har været beskæftigelsesmæssig fremgang i 33 brancher, mens der har været tilbagegang i 9 brancher. Anden forretningservice er den branche, der har haft den største absolutte fremgang, og det er generelt brancher indenfor transport, post og tele, der har oplevet fald i beskæftigelsen. Udviklingen det seneste halve år peger mod en fortsat høj beskæftigelsesstigning indenfor service.

Beskæftigelsen indenfor bygge og anlæg er ligeledes rekordhøj, og der har været en beskæftigelsesfremgang på mere end 18.000 personer, siden opsvinget startede i slutningen af 2003. Bygge- og anlægssektorens ni brancher har alle haft beskæftigelsesfremgang de sidste tre år. Entreprenørvirksomhed har haft størst fremgang, og El-installationsvirksomhed har haft den laveste fremgang. Der har på det seneste været en tendens til mindre beskæftigelsesstigninger end tidligere.

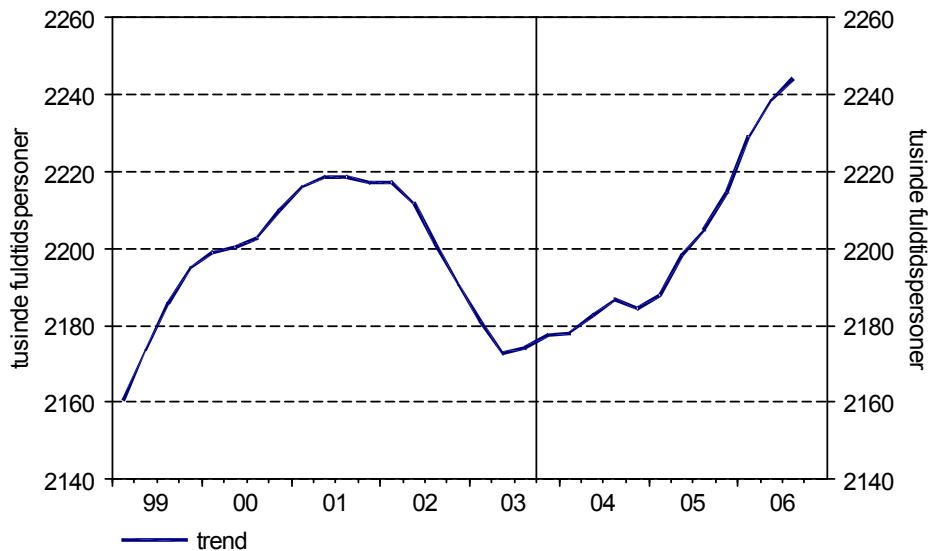
Indhold:

Industri	side 3
De tre private serviceerhverv	side 11
Bygge og anlæg	side 20

JOBVÆKST FORDELT PÅ BRANCHER

Der har været kraftig fremgang i dansk økonomi siden slutningen af 2003, hvilket har medført store beskæftigelsesstigninger de sidste tre år.

Figur 1. Den samlede ATP beskæftigelse

Anm.: Vi benytter den trendmæssige udvikling, der er et resultat af sæsonkorrektionen.

Kilde: AERådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 1 viser udviklingen i beskæftigelsen fra 1999 og frem til i dag. Samlet set er beskæftigelsen steget med knap 67.000 fuldtidspersoner fra 4. kvartal 2003, hvor konjunkturerne for alvor begyndte at vende, og frem til 3. kvartal 2006. Beskæftigelsesudviklingen har været særlig kraftig det sidste halvandet år, og bare det sidste år er beskæftigelsen steget med næsten 40.000 personer (fra 3. kvartal 2005 til 3. kvartal 2006), jf. figur 1.

Beskæftigelsen i dag er næsten 26.000 personer højere sammenlignet med sidst ATP-beskæftigelsen toppede. De seneste tal viser, at beskæftigelsen i dag er 2.244 tusind fuldtidspersoner (3. kvartal 2006), hvilket er rekord højt. De seneste ledighedstal viser desuden, at ledigheden er lavere end mange troede muligt for bare få år siden. Den rekordlave ledighed gør derfor, at det ikke er sandsynligt, at beskæftigelsen vil fortætte med at stige med samme takt, som vi har set de sidste par år.

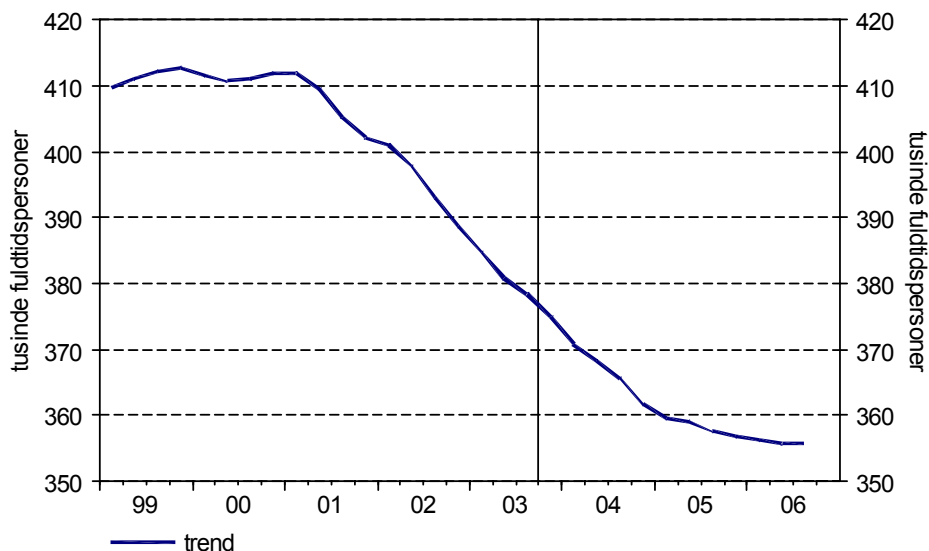
I det følgende ses der nærmere på udviklingen i beskæftigelsen for de tre private hovederhverv: Industri, privat service og Bygge og anlæg. Ved hjælp af en specialkørsel fra ATP-statistikken er det muligt at gå ned og se

på udviklingen i 36 brancher indenfor industri, 42 brancher indenfor privat service og 7 brancher indenfor bygge og anlæg. Det giver mulighed for at se hvilke brancher, der især har haft glæde af det danske opsving og hvilke, der ikke har. Som følge af meget store og uforklarlige kvartalsmæssige svingninger i brancherne skal man være forsigtig med at tolke den sæsonkorrigerede udvikling. For at mindske usikkerheden har vi derfor valgt i det følgende at se på den trendmæssige udvikling i brancherne. I det følgende ser vi på udviklingen fra 4. kvartal 2003, hvor konjunkturerne vendte, til 3. kvartal 2006, der er det seneste kvartal, der foreligger data for, og sammenligne denne udvikling med den seneste tendens (1. kvartal til 3. kvartal 2006)

Beskæftigelsesudviklingen i industrien

Der har længe været beskæftigelsesfald i industrien og ændringen i konjunkturerne har ikke kunnet formå at vende den negative udvikling. Figur 2 viser beskæftigelsesudviklingen i industrien.

Figur 2. Beskæftigelsesudviklingen i Industrien

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Beskæftigelsen i industrien vendte i 1. kvartal 2001 og har været faldende siden. Der er i dag 56.000 færre beskæftigede indenfor industri sammenlignet med for tre et halvt år siden. Det svarer til et fald i industribeskæftigelsen på knap 14 pct. ,siden kurven knækkede, og et fald på godt 5 pct. siden konjunkturerne vendte i slutningen af 2003. Der har dog det sidste år været en tendens til en stagnering i industribeskæftigelsen.

Industrivirksomheder i bunden

Industrien har samlet set mistet godt 19.000 arbejdspladser, siden opsvinget startede i slutningen af 2003. Industrien er opdelt i 36 underbrancher, hvoraf der har været fremgang i de ni og tilbagegang i 27 brancher. Tabel 1 viser de ti industribrancher, der har haft den største absolutte tilbagegang i beskæftigelsen, dvs. den største tilbagegang målt i fuldtidspersoner siden 4. kvartal 2003.

Tabel 1. Industriens "bund 10" 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Slagterier	-4.200	-19,4
Ovne og køleanlæg	-2.850	-14,6
Gummi- og plastindustri	-2.200	-10,8
Trykkerier	-2.200	-19,4
Anden fødevarerindustri	-1.950	-7,3
Telemateriel	-1.900	-24,5
Møbelindustri	-1.750	-9,6
Maling og sæbe	-1.200	-19,5
Industrimaskiner	-1.150	-8,3
Diverse metalprodukter	-1.000	-6,7
Industri "bund 10" i alt	-20.400	-12,7
Industri i alt	-19.200	-5,1

Anm.: Vi benytter den trendmæssige udvikling, der er et resultat af sæsonkorrektionen. Data er afrundet til nærmeste 50 fuldtidspersoner.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

De ti brancher mere end forklarer faldet i industribeskæftigelsen, da de ti branchers beskæftigelse tilsammen er faldet med godt 20.000 personer.

Slagterier er den branche, der har oplevet det største absolutte fald i beskæftigelsen. Slagterierne ligger også i top blandt de ti brancher, hvad angår det relative (procentvise) fald i beskæftigelsen, idet beskæftigelsen indenfor slagterier er faldet med næsten 20 pct. indenfor de sidste knap tre år. Dette kan skyldes, at især fødevarerindustrien har været præget af øget konkurrence, effektivisering og omstrukturering, hvilket har betydet beskæftigelsesmæssige dårlige tider for denne branche. Desuden er mange arbejdspladser indenfor slagterier blevet nedlagt, fordi svinene køres ud af landet og slagtes der.

Trykkerier, gummi og plastindustri og ovne og køleanlæg har alle oplevet beskæftigelsesfald på 2000 personer eller flere. Relativt set har faldet været størst indenfor slagterier, maling og sæbe, trykkerier og telemateriel. Inden for teleindustrien er beskæftigelsen faldet med hele 25 pct. i løbet af de sidste knap tre år. Den generelle negative tendens indenfor disse brancher kan i høj grad skyldes rationalisering og globalisering og herunder øget outsourcing af arbejdspladser.

Industribrancher i fremgang

Tabel 2 viser de industribrancher, der har haft beskæftigelsesfremgang fra 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006. Som det fremgår af tabellen, har ni af de 36 industribrancher haft fremgang i beskæftigelsen, siden opsvinget startede i slutningen af 2003.

Tabel 2. Industribrancher med beskæftigelsesmæssig fremgang 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Medicinsk udstyr mv.	2.200	15,6
It-udstyr og el-motorer	1.700	8,2
Byggematerialer af metal	1.450	6,1
Skibsmotorer og pumper	1.000	5,3
Træindustri	950	7,7
Bygning af skibe og både	650	13,8
Tegl-, cement og betonindustri	550	4,3
Medicinalindustri	500	2,9
Forlagsvirksomhed	400	5,1
Industri "top 9" i alt	9.400	7,1

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

De fire brancher, der har haft de største beskæftigelsesstigninger, er indenfor jern- og metalindustrien. Medicinsk udstyr mv. har haft den største fremgang i beskæftigelsen på knap 2200 personer, hvilket svarer til en beskæftigelsesfremgang på knap 16 pct. Det er dermed den branche, der både har haft den største absolutte og relative fremgang. Medicinsk udstyr mv. dækker over fremstilling af medicinsk og kirurgisk udstyr, ure, navigationsudstyr, måle- og kontrolapparater, udstyr til industrielle processtyringsanlæg, optiske instrumenter og fotografisk udstyr. It-udstyr og el-motorer, byggematerialer af metal, skibsmotorer og pumper har også haft store beskæftigel-

sesfremgange på mere end 1000 personer. Bygning af skibe og både har haft en stor relativ beskæftigelsesfremgang på næsten 14 pct.

Ikke overraskende er mange af de brancher, der har haft beskæftigelsesfremgange, brancher der producerer materialer til bygge- og anlægssektoren. Byggematerialer af metal, træindustri, tegl, cement og betonindustri har dermed nydt godt af opsvinget, der især har været trukket af udviklingen på boligmarkedet.

Udviklingen i industribeskæftigelsen de seneste to kvartaler

Når der ses på den seneste udvikling, dvs. udviklingen fra 1. til 3. kvartal 2006, har der været fremgang i 14 af de i alt 36 industribrancher. Der har derfor været fremgang i flere brancher det sidste halve år sammenlignet med de sidste tre år, hvilket afspejler den seneste bedre tendens i industribeskæftigelsen. Indenfor det sidste halve år er industribeskæftigelsen kun faldet med 500 beskæftigede, hvilket er det mindste halvårslige fald i industribeskæftigelsen siden midten af 2001.

Tabel 3 viser de ti brancher, der har haft de største absolutte fald i beskæftigelsen. De brancher, der optræder i både tabel 1 og tabel 3, dvs. de brancher der har haft størst tilbagegang både det sidste halve år og de sidste tre år, er markeret med fed.

Tabel 3. Industribrancher med beskæftigelsesmæssig tilbagegang 1. kvartal til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Slagterier	-550	-3,1
Møbelindustri	-550	-3,2
Diverse metalprodukter	-450	-3,2
Ovne og køleanlæg	-400	-2,5
Legetøj og smykker	-350	-5,5
Medicinalindustri	-300	-1,7
Trykkerier	-300	-3,1
Fremstilling af metal	-250	-5,1
Øvrige transportmidler	-250	-3,4
Industrimaskiner	-250	-1,9
Industri "bund 10"	-3.700	-3,0
Industri i alt	-500	-0,1

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AE rådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Som det fremgår af tabellen, forklarer de ti brancher i bunden meget mere end det samlede fald i industribeskæftigelsen. Seks af de ti brancher er gengangere, og de fire brancher med størst tilbagegange er de samme brancher som i den treårige periode. Udover de seks gengangere har Legetøj og smykker, medicinalindustrien og fremstilling af metal og øvrige transportmidler også haft ret store tilbagegange.

Igen er det slagterierne, der har oplevet det største absolutte beskæftigelsesfald. Desuden er det bemærkelsesværdigt, at næsten halvdelen af beskæftigelsesfaldet indenfor fremstilling af diverse metalprodukter er sket indenfor det sidste halve år.

Legetøj og smykker og fremstilling af metal har haft de største relative tilbagegange, begge på godt 5 pct. De to brancher, der har haft den største relative tilbagegang, er dermed ikke gengangere, men er derimod nye brancher i bunden. Legetøj og smykker dækker dog over mange forskellige underbrancher, hvoraf beskæftigelsen indenfor legetøj og spil udgør næsten halvdelen af beskæftigelsen indenfor legetøj og smykker.

Det sidste halve år har der meget overraskende været tilbagegang i medicinalbeskæftigelsen. Der er derfor 300 færre beskæftiget i medicinalindustrien i dag sammenlignet med for to kvartaler siden. De sidste tre år har medicinalindustrien haft en beskæftigelsesfremgang på ca. 500 personer, jf. tabel 2. Beskæftigelsen i medicinalindustrien har, omvendt mange andre brancher, været kraftigst stigende fra midten af 2000 og frem til midten af 2003, hvorefter tendensen har været mindre positiv fra midten af 2003 og frem, jf. figur 3. Det ser overraskende ud som om den positive beskæftigelsestendens, der har været i medicinalindustrien fra midten af år 2000, er vendt. Det er svært at sige, om denne negative tendens vil fortsætte i de kommende kvartaler, eller om den blot er et udtryk for en stagnation i medicinalbeskæftigelsen.

Figur 3. Beskæftigelsesudviklingen i medicinalindustrien

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

14 af de 36 industribrancher har haft beskæftigelsesfremgange. Tabel 4 viser de ti brancher, der har haft de største stigninger.

Tabel 4. Industriens "top 10" 1. kvartal til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Medicinsk udstyr mv.	850	5,7
It-udstyr og el-motorer	600	2,8
Byggematerialer af metal	600	2,5
Tegl-, cement og betonindustri	450	3,4
Skibsmotorer og pumper	250	1,3
Bygning af skibe og både	200	4,0
Mejerier og isfabrikker	200	2,1
Forlagsvirksomhed	150	2,1
Husholdningsapparater	100	2,6
Træindustri	50	0,5
Industri "top 10"	3.500	2,6

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

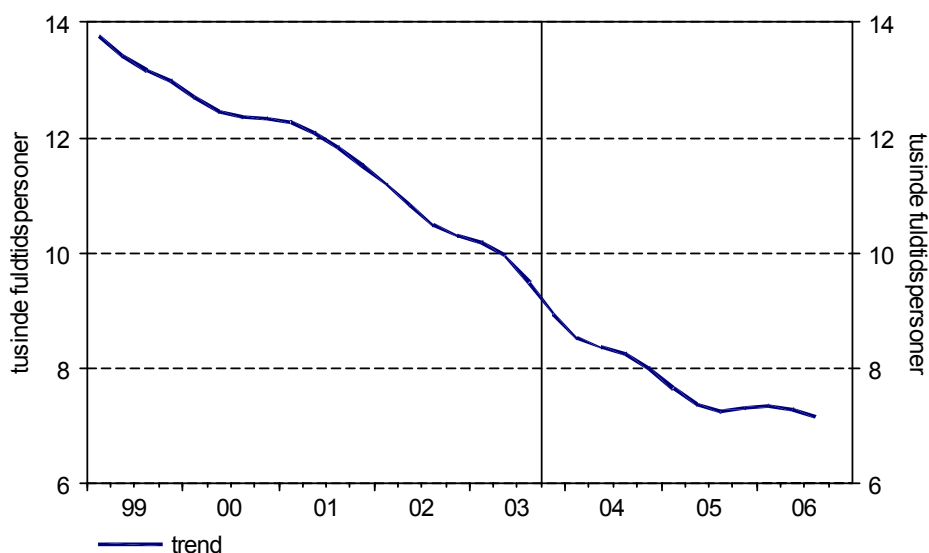
Igen er der mange af brancherne, der er gengangere. Denne gang er det hele otte af de ti brancher i toppen, der er gengangere. Udover gengangerne har mejerier og isfabrikker og fremstilling af husholdningsapparater haft store beskæftigelsesstigninger.

De tre brancher, der ligger i top tre, er de samme brancher, som toppede i den treårige periode, og igen er det medicinsk udstyr mv., der har haft den største absolutte og relative stigning.

Fremgangen indenfor mejerier og isfabrikker kan eventuelt være en reaktion mod de store dominerende mejeriproducenter. Det har øget efterspørgsel efter mejeriprodukter fra mindre mejerier, der i kraft af deres størrelse som oftest er mindre kapitalintensive. Desuden har det høje forbrug skabt øget efterspørgsel efter mejeri-delikatesser og der er derfor på det seneste åbnet adskillige såkaldte mikro-mejerier.

Tekstil- og læderindustrien er et eksempel på en branche, der har haft en meget nedadgående tendens lige så langt tilbage, som vi har data for. Nu er der dog tegn på, at tendensen er vendt, for beskæftigelsen inden for tekstil- og læderindustrien har været mere eller mindre konstant det sidste år, jf. figur 4. Fra 3. kvartal 2005 til 3. kvartal 2006 har faldet i tekstil- og læderindustrien været mindre end 100 personer, hvilket historisk set er meget lavt. Fra starten af 1999 og frem til i dag er beskæftigelsen i tekstil- og læderindustrien faldet med næsten 6600 personer, hvilket svarer til en tilbagegang på hele 48 pct.

Figur 4. Beskæftigelsesudviklingen indenfor tekstil- og læderindustrien

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Ligesom tekstil- og læderindustrien har beskæftigelsen indenfor jern- og metalindustrien også haft en meget nedadgående tendens, jf. figur 5. Denne udvikling startede, længe inden opsvinget startede, og opsvinget formåede ikke at vende udviklingen lige til at starte med. Det sidste år ser det dog ud til, at udviklingen er vendt. Det sidste år er beskæftigelsen indenfor jern og metal steget med mere end 2350 fuldtidspersoner, relativt svarer det til en beskæftigelsesstigning på 1,5 pct.

Figur 5. Beskæftigelsesudviklingen indenfor jern- og metalindustrien

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Alt i alt tyder de seneste tal på en mindre negativ beskæftigelsestendens i industrien i dag i forhold til for nogle år siden. Der er langt flere brancher, der har haft en positiv beskæftigelsesudvikling det sidste halve år, men langt hovedparten af de brancher, der har haft de største fremgange, er de samme, som har oplevet fremgange de sidste tre år. Der tegner sig derfor ikke noget billede af branchemæssige forskydninger. Overordnet set må det dog kunne konkluderes, at der er en ny tendens. Der er dog ikke tale om en positiv tendens, men snarere om en mere konstant beskæftigelsestendens.

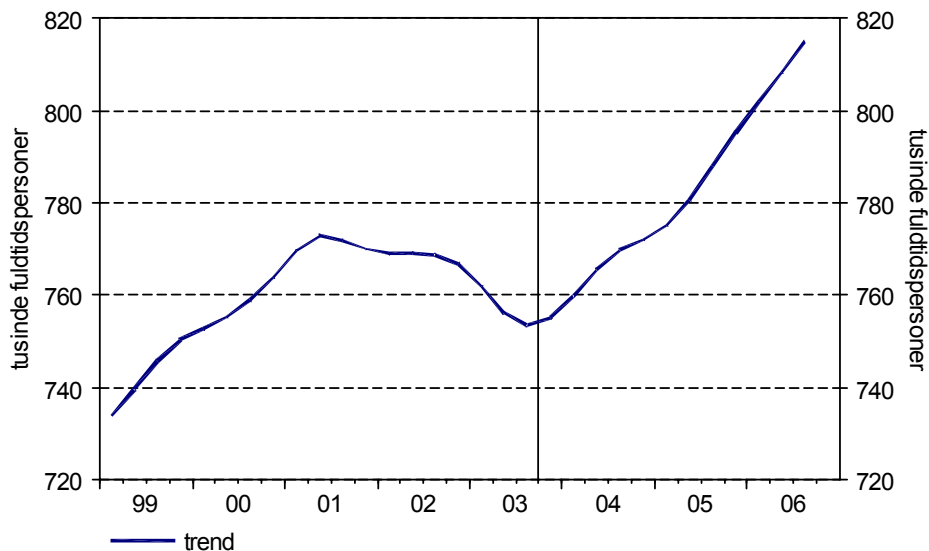
Man kan dog heller ikke forvente de store beskæftigelsesstigninger for industrien, selvom det er gode tider. Underliggende vil der være et nedadgående pres på industribeskæftigelsen. Det forhold, at industrivirksomhederne i gennemsnit har en høj produktivitetsvækst, gør, at industrien kan imødekomme en stor vækst i efterspørgslen uden at skulle øge bemandingen. Derudover vil de generelle sektormæssige forskydninger, der bl.a. er en konse-

kvens af den øgede outsourcing og globalisering, lægge et nedadgående pres på industribeskæftigelsen. Selvom udsigterne generelt synes gode, hvad angår efterspørgsel og produktion, skal man ikke forvente, at industribeskæftigelsen fremadrettet vil stige som tendens. Et mindre fald eller en uændret udvikling i industribeskæftigelsen, som vi har set det på det seneste, må derfor betegnes som ”gode tider” for industrien.

De tre private serviceerhverv

De private serviceerhverv (herefter service) er det største af de tre hovederhverv og udgør i dag mere end 60 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark. Figur 6 viser beskæftigelsesudviklingen indenfor de private serviceerhverv.

Figur 6. Beskæftigelsesudviklingen i de private serviceerhverv (service)

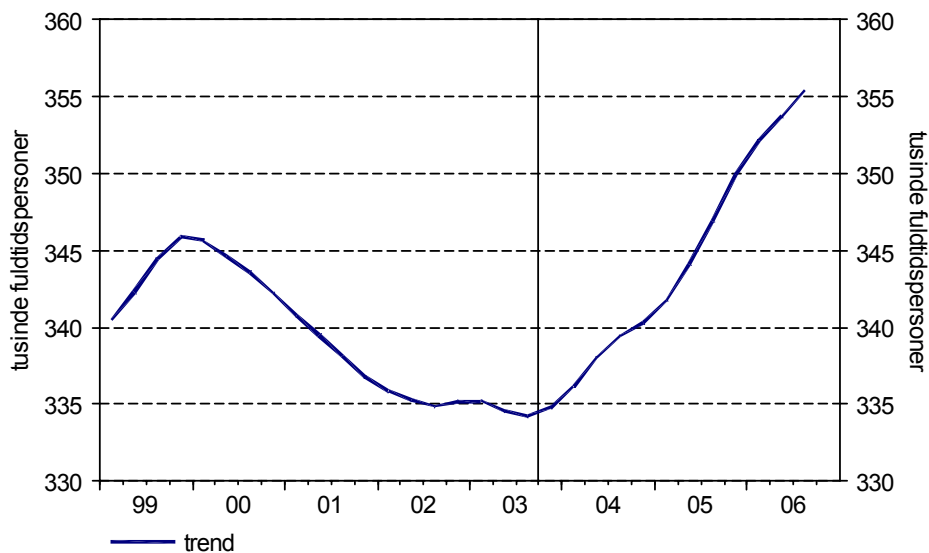
Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Der er ingen tvivl om, at højkonjunkturer er slået igennem i servicebranchen. Beskæftigelsesudviklingen indenfor service afspejler i høj grad den generelle udvikling i beskæftigelsen, da beskæftigelsen indenfor service også er rekordhøj. Siden konjunkturerne vendte i 4. kvartal 2003, har beskæftigelsestendensen indenfor service været meget positiv. De sidste små tre år har servicebranchen haft en beskæftigelsesfremgang på næsten 60.000 fuldtidspersoner, hvilket er en stor fremgang særligt set i lyset af, at stigningen i den samlede beskæftigelse har været 67.000 personer.

Som det fremgår af figur 7-8, dækker den samlede positive tendens indenfor service over to modsatrettede tendenser indenfor de tre hovedbrancher. Hvor der har været stor beskæftigelsesfremgang indenfor handel, hotel og restauration og indenfor finansiering og forretningsservice, da har tendensen været nedadgående indenfor transport, post og tele. Man skal dog være opmærksom på, at skalaforholdene er forskellige i de tre figurer. Den samlede fremgang indenfor service dækker således over en fremgang i handel, hotel og restauration og indenfor finansiering og forretningsservice på hhv. knap 21.000 personer og godt 40.000 personer samt et fald indenfor transport, post og tele på knap 1000 personer.

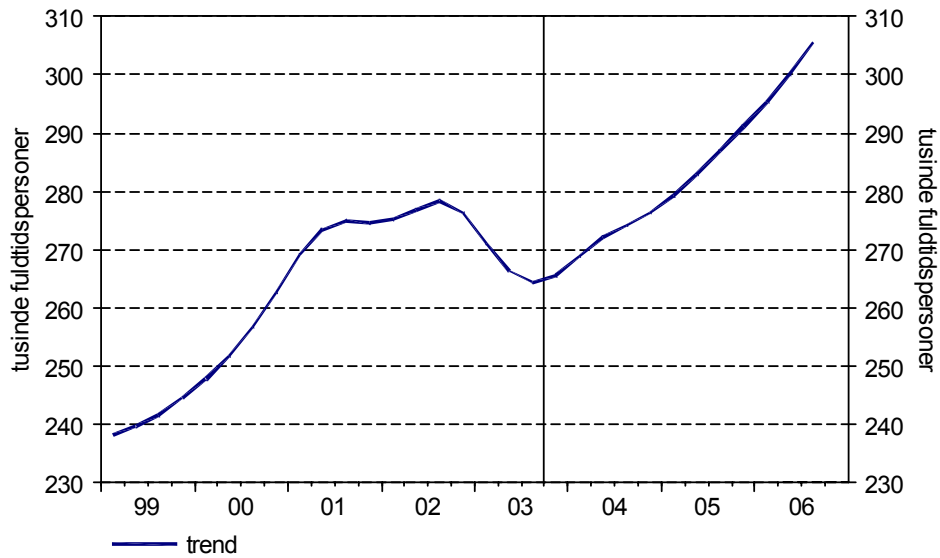
Figur 7. Beskæftigelsesudviklingen indenfor handel, hotel og restauration

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 8. Beskæftigelsesudviklingen indenfor finansiering og forretningservice

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 9. Beskæftigelsesudviklingen indenfor transport, post og tele

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Branchemæssig udvikling for servicevirksomhederne

Siden opsvinget har der været beskæftigelsesmæssig fremgang i 33 af de 42 servicebrancher. Tabel 5 viser de ti brancher, hvor der har været størst absolut fremgang siden slutningen af 2003.

Tabel 5. "Top 10" private servicebrancher 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Anden forretningservice	14.350	35,7
It-service	9.350	27,8
Engrosh. m. tekstiler og husholdningsart.	4.700	15,5
Ejendomsmæglervirksomhed	3.600	38,0
Rådgiv. ingeniører og arkitekter	3.100	10,2
Detailh. fra øvrige specialforretninger	2.900	15,2
Restauranter	2.800	10,9
Pengeinstitutter	2.800	6,8
Autohandel	2.750	9,4
Engrosh. m. træ og byggematerialer	2.650	20,2
Privat service "top 10" i alt	49.000	18,0
Privat service i alt	60.000	7,9

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

De ti brancher med størst beskæftigelsesfremgang forklarer alene en stigning i servicebeskæftigelsen på 49.000 fuldtidspersoner, eller hvad der svarer til 82 pct. af den samlede service fremgang.

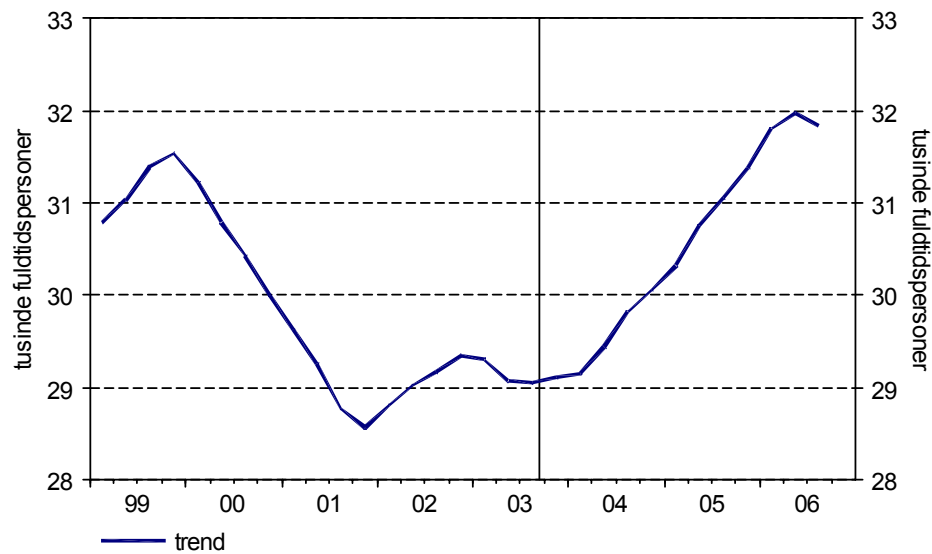
Anden forretningservice er uden tvivl den branche, der har haft største absolute fremgang. Beskæftigelsen indenfor anden forretningservice er fra 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006 steget med mere end 14.000 fuldtidspersoner, hvilket svarer til en stigning på hele 36 pct. Vikarbureauer er en underbranche under anden forretningservice. I perioden fra 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006 er vikarbeskæftigelsen steget med næsten 8300 personer. Stigningen i vikarbeskæftigelsen udgør derfor knap 58 pct. af den samlede beskæftigelsesstigning indenfor anden forretningservice de sidste tre år. Udover vikarbranchen dækker anden forretningservice f.eks. over fotografisk virksomhed, pakkerier, adresseringsbureauer, tolkning, call-center virksomhed, indretningsarkitekter og industrielt design og kongresaktiviteter. It-service har også haft en stor beskæftigelsesfremgang på mere end 9000 personer, svarende til næsten 28 pct.

Ejendomsmæglervirksomhed er den branche, der relativt er steget mest med en beskæftigelsesfremgang på 38 pct. Der har ligeledes været beskæftigelsesmæssig fremgang indenfor engroshandel med træ- og byggematerialer, rådgivende ingeniører og arkitekter og pengeinstitutter hvor beskæftigelsen er steget med hhv. 20 pct., 10 pct. og knap 7 pct. de sidste tre år. De markante fremgange i netop disse erhverv skyldes selvfølgelig den positive udviklingen på boligmarkedet og herunder også den seneste tids høje finansielle aktivitet og dermed konverteringer og nye låneformer.

De ti brancher, der har haft de største beskæftigelsesfremgange, er alle brancher indenfor handel, hotel og restauration og finansiering og forretnings-service. Samtidig afspejler beskæftigelsesudviklingen indenfor service også den udvikling, der har været i private forbrug. Både detailhandel fra specialforretninger, restauranter og autohandel er direkte tilknyttet til den forbrugsdrevne fremgang i Danmark de seneste år.

Beskæftigelsen indenfor autohandel er gået frem med mere end 2700 personer fra 4. kvartal 2003 og frem, svarende til en fremgang på lidt over 9 pct., jf. figur 10. De sidste kvartaler har der dog været en tendens til, at udviklingen er ved at vende. Beskæftigelsen indenfor Autohandel er særlig interessant, da bilsalg tit benyttes som en indikator for det fremtidige forbrug. I maj 2006 toppede det sæsonkorrigerede antal af nyregistrerede personbiler i husholdningerne. Fra maj måned og frem til november i 2006 er det sæsonkorrigerede bilsalg faldet med lidt over 14 pct., hvilket peger i retning af en lavere beskæftigelse fremover.

Figur 10. Beskæftigelsesudviklingen indenfor autohandel

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Udviklingen indenfor Engroshandel med tekstiler og husholdningsartikler er også bemærkelsesværdig. Den meget positive beskæftigelsesudvikling indenfor branchen kan ses som en reaktion på de mange arbejdspladser, der udflyttes, især indenfor industri. Hvor der generelt er en negativ beskæftigelsestendens indenfor industrien, modsvares det i nogen grad af en positiv beskæftigelsestendens indenfor handel, da vi i dag i højere grad end tidligere importerer de varer, hvor det ikke er konkurrencedygtigt at producere i Danmark. Der er desuden en tendens til, at meget forskning, produktudvikling og marketing foregår i Danmark, mens selve produktionen foregår i andre lande.

Servicebrancher med beskæftigelsestilbagegang

Selvom hovedparten af servicebrancherne har oplevet beskæftigelsesmæssige fremgange, er der dog også brancher, der har haft tilbagegang. Tabel 6 viser de servicebrancher, der har oplevet beskæftigelsestilbagegang siden slutningen af 2003.

Tabel 6. Servicebrancher med beskæftigelsesmæssig tilbagegang 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Engrosh. m. maskiner og udstyr	-2.500	-5,5
Lufttransport	-2.050	-16,3
Jernbane- og busdrift	-1.000	-5,0
Engrosh. m. korn og foderstof	-650	-12,8
Post og tele	-450	-1,0
Tankstationer	-400	-9,3
Forskning og udvikling	-200	-1,9
Ejendomsudlejning	-100	-0,7
Specialforretninger med fødevarer	-100	-2,0
Privat service "bund 9" i alt	-7.450	-4,6

Anm.: Se tabel 1. Pga. en ændring i opgørelsesmetoderne er tallet for beskæftigelsen indenfor tankstationer konstrueret ud fra et skøn og skal derfor fortolkes med forsigtighed.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

I perioden fra 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006 er der ni servicebrancher der har haft fald i beskæftigelsen. Det er primært indenfor transport, post og tele, at der er brancher, der har oplevet tilbage gange i beskæftigelsen. Indenfor lufttransport er beskæftigelsen faldet med mere end 1000 personer, det er dermed den branche, der har haft det største relative beskæftigelsesfald. Siden midten af 2001 har lufttransportbeskæftigelsen været faldende, og der er ingen tegn på, at denne tendens skulle ændre sig. Udviklingen kan ses som et resultat af de mange nye lavprisselskaber, der har øget konkurrencen indenfor luftfart. Desuden er udviklingen en reaktion på terrorangrebene i USA den 11. september 2001.

Også indenfor jernbane- og busdrift og post og tele har der været beskæftigelsesfald på hhv. 5 pct. og 1. pct. Rationaliseringer har især været årsag til beskæftigelsesfald indenfor disse brancher.

Det største absolutte fald i beskæftigelsen har været indenfor engroshandel med maskiner og udstyr. Her er beskæftigelsen faldet med mere end 2500 personer, hvilket svarer til et fald på næsten 6 pct.

Der har også været et stort beskæftigelsesfald indenfor tankstationer. Det kan i høj grad skyldes udviklingen mod færre bemandede og flere ubemandede tankstationer i takt med, at det bliver mere og mere udbredt at betale

med betalingskort på tankstationerne. De seneste års benzin-priskrig har også været med til, at udviklingen går i den retning.

Udviklingen i servicebeskæftigelsen de seneste to kvartaler

Når der ses på den seneste udvikling, dvs. udviklingen fra 1. til 3. kvartal 2006, da har der været fremgang i 33 af de i alt 42 servicebrancher. Der har derfor, ligesom når der ses på de sidste tre år, været fremgang i hovedparten af brancherne. Indenfor det sidste halve år er servicebeskæftigelsen steget med knap 13.000 personer. Den seneste udvikling ligger derfor i forlængelse af den beskæftigelsesudvikling, der ellers er set indenfor serviceområdet de seneste tre år.

Tabel 7 viser de ti brancher, der har haft de største absolutte stigninger i beskæftigelsen. De brancher, der optræder i både tabel 5 og tabel 7, dvs. de brancher, der har haft størst tilbagegang både det sidste halve år og de sidste tre år, er markeret med fed.

Tabel 7. "Top 10" private servicebrancher 1. kvartal til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
It-service	3.700	9,4
Anden forretningservice	2.350	4,5
Engrosh. m. tekstiler og husholdningsart.	1.750	5,3
Pengeinstitutter	950	2,2
Ejendomsmæglervirksomhed	700	5,5
Detailh. m. beklædning og fodtøj	700	4,2
Engrosh. m. træ og byggematerialer	550	3,6
Detailh. fra øvrige specialforretninger	550	2,6
Engrosh. m. øvrige råvarer	450	2,4
Finansiell service	450	10,9
Service "top 10" i alt	12.100	4,7
Service i alt	12.900	1,6

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Som det fremgår af tabellen, forklarer de ti brancher i toppen stort set den samlede stigning i servicebeskæftigelsen. Hele syv af de ti brancher er gengængere, og de tre brancher, der har haft de største fremgange, er de samme, som da vi så på den treårige periode. Udover de syv gengængere har detailhandel med beklædning og fodtøj, engroshandel med øvrige råvarer og

finansiel service haft fremgang. Den største relative stigning har været indenfor finansiel service, hvor beskæftigelsen er steget med mere end 10 pct. det sidste halve år.

Tabel 8 viser de servicebrancher, der har haft størst absolut fald i beskæftigelsen det seneste halve år. Igen er hovedparten, nemlig seks af de ni brancher, gengangere. Foruden de seks gengangere har fragtvognmænd og rørtransport, taxi- og turistvognmænd og hjælpevirksomhed til transport oplevet fald eller uændret beskæftigelse.

Tabel 8. Servicebrancher med beskæftigelsesmæssig tilbagegang 1. kvartal til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Engrosh. m. maskiner og udstyr	-1.900	-4,2
Lufttransport	-600	-5,5
Engrosh. m. korn og foderstof	-400	-8,2
Fragtvognmænd og rørtransport	-300	-0,9
Post og tele	-300	-0,7
Tankstationer	-200	-5,2
Taxi- og turistvognmænd	-200	-2,0
Jernbane- og busdrift	-150	-0,7
Hjælpevirksomhed til transport	0	-0,1
Service med tilbagegang i alt	-4.050	-2,0

Anm.: Se tabel 1. Pga. en ændring i opgørelsesmetoderne er tallet for beskæftigelsen indenfor tankstationer konstrueret ud fra et skøn og skal derfor fortolkes med forsigtighed.
Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

De to brancher, der har haft de største tilbagegange, er de samme, som når der ses på den treårige periode. Igen er det engroshandel med maskiner og udstyr, der har haft det største fald i beskæftigelsen med hele 1900 personer. Dermed kan hele tre fjerdedele af branchens beskæftigelsesfald tilskrives et fald indenfor det sidste halve år. Det er meget overraskende, at det seneste beskæftigelsesfald har været så stort, særligt set i lyset af den høje vækstrate, der har været i materielinvesteringer i perioden. Fra 2003 til 2005 har materielinvesteringerne i gennemsnit vokset med 9,5 pct om året. Man kunne have forventet, at den positive udvikling i materielinvesteringerne ville have smittet af på en branche som engroshandel med maskiner og udstyr. Det kan dog heller ikke afvises, at der kan ligge en teknisk forklaring blandt det markante fald f.eks. i form af, at en eller flere virksomheder har skiftet branche.

De tre nye brancher i bunden er alle indenfor transportsektoren. Særligt indenfor taxi- og turistvognmænd er beskæftigelsen faldet med knap 200 personer, hvilket svarer til et fald på 2 pct.

Alt i alt har der været en meget positiv beskæftigelsesudvikling indenfor service, og det seneste halve år er ingen undtagelse. Der har været en bred fremgang i beskæftigelsen og mange af de steder, hvor beskæftigelsen er faldet, er forklaringen for manges vedkommende en tilpasning til en ny markedssituation eller strukturelle ændringer i form af skift i branchesammensætningen.

Bygge- og anlægsvirksomhed

Konjunktursituationen i bygge- og anlægssektoren har været og er stadig rigtig god. Det har resulteret i en rekordhøj beskæftigelse. Siden 4. kvartal 2003 er der kommet mere end 18.000 flere beskæftigede i bygge- og anlægssektoren, Det er 9400 flere end sidst kurven toppede i 2000. Det svarer til en stigning i beskæftigelsen på mere end 13 pct. de sidste knap tre år, jf. figur 11. Sidste gang, beskæftigelsen toppede, var i 2000, hvor bygge- og anlægssektoren oplevede en stor efterspørgselsstigning i kølvandet på orkanen, der ramte Danmark i december 1999. Der har derfor tidligere været tale om, at bygge- og anlægsbeskæftigelsen i slutningen af 2000 havde nået sit absolutte maksimum, men udviklingen de seneste par år har netop vist, at det ikke var tilfældet.

Figur 11. Beskæftigelsesudviklingen i bygge- og anlægssektoren.

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Det seneste kvartal har der dog været en lille tendens til, at beskæftigelsen er stagneret, men det er endnu for tidligt at sige, om udviklingen vil fortsætte de næste kvartaler.

Beskæftigelsesudviklingen i bygge- og anlægssektoren

Bygge- og anlægssektoren består af ni brancher, og alle brancher har oplevet beskæftigelsesfremgang fra 4. kvartal 2003 til i dag. Tabel 9 viser beskæftigelsesudviklingen i de ni brancher fra 4. kvartal 2003.

Tabel 9. Beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren 4. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Entreprenørvirksomhed	7.400	18,2
Tømrervirksomhed	4.300	17,3
Anden bygge- og anlægsvirksomhed	1.750	18,7
Murervirksomhed	1.500	13,4
Maler- og glarmestervirksomhed	1.100	9,9
VVS-virksomhed	900	5,7
El-installationsvirksomhed	900	3,6
Bygge- og anlægsvirksomhed i alt	18.300	13,3

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Helt i top ligger entreprenørvirksomhed. I denne branche er beskæftigelsen steget med næsten 7400 personer, hvilket svarer til lidt mere end 18 pct. Den store stigning indenfor entreprenørvirksomhed kan skyldes de forskydninger, der opstår, når en entreprenørvirksomhed f.eks. selv vælger at ansætte murere eller VVS-medarbejdere frem for at få en undervirksomhed til at udføre arbejdet. Der kan derfor indirekte ligge andre brancher under ingeniørvirksomhed. Indenfor tømmervirksomhed og anden bygge- og anlægsvirksomhed har der også været stor beskæftigelsesfremgang både absolut og relativt.

El-installationsvirksomhed skiller sig ud ved at have haft den laveste absolute og relative fremgang i perioden. El-installationsbranchen er dog en af de brancher, hvor man skal være særdeles forsigtig med at fortolke udviklingen, idet beskæftigelsen i denne branche varierer meget. Indenfor VVS-virksomhed har der også været en relativ lav stigning i beskæftigelsen sam-

menlignet med de andre brancher indenfor bygge og anlæg. De lave relative beskæftigelsesstigninger indenfor netop disse to brancher kan også hænge samme med, at disse brancher har en meget lav ledighed.

Den meget positive beskæftigelsestendens i alle bygge- og anlægsbrancherne de sidste knap tre år skyldes i høj grad den meget positive udvikling på boligmarkedet. De lave renter og nye lånemuligheder har fået huspriserne til at stige og dermed også gjort det attraktivt at udvide, renovere og bygge nyt.

Udviklingen i bygge- og anlægsbeskæftigelsen de seneste to kvartaler

Når der ses på den seneste udvikling, dvs. fra 1. kvartal til 3. kvartal 2006, er beskæftigelsen steget eller har været uændret i seks af bygge- og anlægssektorens syv brancher.

Der har dog det seneste halve år været en tendens til mindre beskæftigelsesstigninger end tidligere. Det er svært at sige, om det er mangel på arbejdskraft eller usikkerheden omkring udviklingen på boligmarkedet, der er årsagen, men tendensen går igen i bygge- og anlægsbrancherne, jf. tabel 10.

Tabel 10. beskæftigelsesudvikling i bygge- og anlægsbrancherne 1. kvartal til 3. kvartal 2006

	Fuldtidspersoner	Procent
Entreprenørvirksomhed	1.650	3,6
Tømrervirksomhed	450	1,6
Anden bygge- og anlægsvirksomhed	250	2,4
VVS-virksomhed	250	1,6
El-installationsvirksomhed	150	0,5
Murervirksomhed	0	0,1
Maler- og glarmestervirksomhed	-250	-1,9
Bygge- og anlæg i alt	2.350	1,5

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: AErådet på baggrund af en specialkørsel fra Danmarks Statistik.

Som det fremgår af tabellen, har beskæftigelsesudviklingen været lidt mere begrænset det sidste halve år sammenlignet med de sidste tre år. De fleste brancher indenfor bygge og anlæg har dog haft beskæftigelsesstigninger, men knap så kraftige stigninger som dem, vi ellers har set siden opsvinget.

De tre brancher, der har haft den største absolutte stigninger de sidste to kvartaler, er stadig de samme, som havde de største stigninger i den treårige periode. Entreprenørvirksomhed er stadig den branche, der har haft den største absolutte og relative stigning, idet beskæftigelsen er steget med 1650 fuldtidspersoner, svarende til en stigning på 3,6 pct.

Omvendt har beskæftigelsen været stort set uændret indenfor murervirksomhed, mens der har været decideret beskæftigelsesfald indenfor maler og glarmestervirksomhed, hvor beskæftigelsen er faldet med omkring 250 fuldtidspersoner, svarende til et fald på knap 2 pct. de sidste to kvartaler.

Import af udenlandsk arbejdskraft påvirker desuden beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren. Hvordan ATP-beskæftigelsen påvirkes af udenlandsk arbejdskraft afhænger af, om der er tale om et dansk eller et udenlandsk ansættelsesforhold. Hvis den udenlandske arbejdskraft er ansat i en dansk virksomhed, da indgår vedkommende i beskæftigelsesstatistikken fra ATP. En del af den beskæftigelsesstigning, der har været i bygge- og anlægsbranchen de sidste tre år, kan derfor højst sandsynligt tilskrives øget brug af udenlandsk arbejdskraft i danske virksomheder. Hvis der omvendt er tale om arbejdskraft, der er ansat i en udenlandsk virksomhed, da indgår arbejdskraften ikke i statistikken. Et eksempel kunne være, hvis en polsk VVS-virksomhed tager til Danmark for at lave et badeværelse. Den beskæftigelse vil ikke indgå i ATP-statistikken, hvilket muligvis kan være med til at forklare de lavere stigningstakter i bygge- og anlægsbeskæftigelsen, vi har set det seneste halve år.

Alt i alt kan det konkluderes, at der er taget lidt af farten i bygge- og anlægssektoren det seneste halve år, men der har dog stadig været store beskæftigelsesstigninger i hovedparten af brancherne. Den seneste udvikling skal samtidig ses i forhold til de sidste tre års kraftige vækst i bygge- og anlægsbeskæftigelsen.